

VILIAMOVÍ ŠIROKÉMU

Bratislava 12. decembra 1946

Milý Vilo!

Nestihol som hovoriť s Tebou v utorok, sedeli ste vo vláde a ja som musel odcestovať. Išlo mi o dve veci:

1. O Tvoju odpoveď, či sa má Národná obroda uchádzať o príspevok z viazaného vkladu. O tejto veci som Ti písal osobitný list. Prosím Ťa len, aby si mi dal na otázku odpoveď ihneď.

2. Moje svedectvo v procese s Machom Ti prikľadám v odpise. Prosím, aby si prečítal veci a svoje pripomienky mi oznámil. Prikľadám Ti túto vec ako predsedovi Strany i ako osobe, ktorá je v svedectve spomínaná. Tiež Ťa prosím, aby si urýchlene mi vec vrátil s Tvojím vyjadrením.

L. Novomeský

Po voľbách odmietal J. Lettrich uznávať NO za orgán SNR a teda aj platiť náklady týchto novín. Jedno z riešení ako zachrániť časopis, navrhol Novomeský Širokému 6. XII.: majitelia viazaných vkladov ponúkajú svoje zadržané peniaze NO. Podporili by časopis a súčasne by splnili zásady menového opatrenia, „lebo by sa zrieknutím, darovaním svojich vkladov dobrovoľne odávkovali. Bolo by však treba, aby tieto dary nepodliehali majetkovým dávkam, a to pre darcov i obdarovaného. Išlo by teda o analogické prípady, ako už boli niektorým inštitúciám priznané. Prosím Ťa o rozhodnutie 1. či môžem podniknúť príslušné kroky v tomto smere, t. j. či vláda, resp. Min. financií vyjde v ústrety tejto žiadosti, 2. či by si podporil toto podujatie“.

Asi nepodporil, lebo zakladateľ NO hľadal iné riešenie.

Široký sa neponáhľal s odpoveďou na 1. bod listu, hoci Novomeský ju potreboval „obratom“. Nevedno, či a ako sa vyjadril k 2. bodu. (V archíve sa nezachovala ani jediná odpoveď na Novomeského početné listy.) O čo povereníkovi školstva v tomto prípade išlo, vysvitá, hoci

nie najkonkrétnejšie, z lístka, ktorý poslal 2. XII. 1946 JUDr. Jurajovi Šujanovi, v r. 1946-47 žalobcovi Národného súdu v procesoch s vládnymi predstaviteľmi Slovenského štátu:

„Zápisnica o našom rozhovore vo veci Machovej v tej forme, ako bola napísaná, prirodzene, nemôže byť zverejnená, najmä preto nie, lebo niektoré moje údaje nesprávne boli poňaté a zaznačené, iným — detailným — sa dáva iný význam, než v skutočnosti majú. Preto som tiež túto zápisnicu nepodpísal. Chcem však svoju občiansku povinnosť statočne vykonať a ihneď po návrate z Prahy nadiktujem výklad o veciach, ktoré Ťa ako žalobcu zaujímali. Výklad dostaneš načas.“

Proces s ministrom vnútra Slov. štátu Alexandrom Machom sa konal začiatkom r. 1947. Úryvky zo svedeckej výpovede Novomeského vyšli napr. v Národnej obrode 19. II. 1947. Týkajú sa najmä príprav SNP, Machovho postoja k väzneným komunistickým funkcionárom a k sovietskej orientácii odbojových pracovníkov.